

Marke Lochem timmert aan de weg

Gepubliceerd op 25 maart 2021

Op een zonovergoten eerste maartdag is de ontmoeting tussen Alfred te Pas (Programmatische Aanpak Stikstof) en Johan Busger op Vollenbroek – bestuursleden Marke Lochem – en waterschapscollega's Karel Hesselink (adviseur watersysteem) en Diewertje Dijkman-Pelgrum (stagiaire). Locatie is Stijgoord, een idyllisch glooiend stukje natuurschoon aan de Berkel en het resultaat van een succesvolle samenwerking tussen bewoners, gemeente en waterschap. Stijgoord is nog maar het begin, aldus Johan en Alfred, want de Marke Lochem heeft veel ideeën. We blikken, op gepaste afstand van elkaar, terug en vooruit.

Marke Lochem

Stichting Marke Lochem is een initiatief van een aantal inwoners uit Lochem, die samen met enthousiaste vrijwilligers verantwoordelijkheid willen nemen voor het in stand houden en ontwikkelen van de kwaliteit van hun woon- en werkomgeving. Op verzoek van Marke Lochem heeft het Waterschap Rijn en IJssel op 13 december 2019 het beheer en onderhoud van het voormalige Lochemse openluchtzwembad Stijgoord overgedragen. Dit gebied, bij de Goorseweg in Lochem, is 2,5 hectare groot en ligt ten noorden van de Berkel. De noordzijde kijkt uit op het bedrijventerrein Stijgoord en de westzijde grenst aan de zompenloods 't Anker. Het perceel werd door de gemeente Lochem en het waterschap opnieuw ingericht als hemelwatervijver en hoogwaterkade en vervolgens nam Marke Lochem het beheer en onderhoud over. Het voor iedereen toegankelijke Stijgoord – een soort landschapspark - is nu een feit. Tijdens onze ontmoeting lopen veel wandelaars, met of zonder hond, het pad op langs de fruitbomen en waterpartijen, over het waterschaps-onderhoudspad langs de Berkel richting De Cloese.

De weg naar Stijgoord

Johan legt uit: 'De weg naar het behoud van Stijgoord ligt bij een initiatief van Stichting Natuur in de Graafschap. Direct na de sluiting van het zwembad in 1993 is het eerste voorstel bij gemeente Lochem ingediend voor 'groen-blauw' behoud van dit gebied. Dit initiatief was bedoeld om een overgangszone wonen-werken in samenhang met de Berkel te creëren. Sindsdien heeft de stichting daarop bij elke ruimtelijke ontwikkeling een passende visie en zienswijze geformuleerd. Ook werd daarin een schets meegenomen voor de huidige inrichting in 2017. Met name de 'schuivende tracés' van de rondweg (N346) hadden daarin een grote rol.'

Appelbomen

Wat het waterschap betreft begon de samenwerking met die vier oude appelbomen, wijst Karel Hesselink met een brede glimlach. 'We hadden een wateropgave hier aan de Berkel en onderhoud van het restant van een oude boomgaard – op waterschapsgrond - hoort daar niet bij. Daarom vroeg ik Johan van Marke Lochem of zij dat wilden oppakken met vrijwilligers. Dat pakte goed uit. In ruil voor het onderhoud en het beheer van Stijgoord is een bruikleenovereenkomst getekend met Marke Lochem voor zes jaar, gecombineerd met een financiële tegemoetkoming zodat bij dezelfde kosten nu een aantrekkelijk natuurgebiedje ontstaat vlakbij de kern van Lochem.' Johan licht toe: 'Basis voor het beheer is een brede(re) blik op natuur en belevingswaarden bij het beheer van Stijgoord. We kunnen daarin verder gaan dan het waterschap, dat is logisch'.

Aan de slag

Johan: 'We wilden graag zo snel mogelijk hier aan de slag. Maar het was heel 2019 nog wachten totdat alle partijen het eens waren en in 2020 konden we van start met de gewenste kleine aanpassingen van de inrichting, zoals wij die in gedachten hadden. De beheervisie gaat uit van een aantal verschillende invalshoeken: natuur en ecologie, de leefomgeving en mogelijkheden voor educatie. Belangrijk bij de uitvoering is een grotere betrokkenheid bij en verantwoordelijkheid van inwoners voor hun woonomgeving. Het beheer van het gebied wordt zoveel mogelijk door vrijwilligers uitgevoerd die regelmatig samenkomen om handmatige werkzaamheden te verrichten. We hebben nu negen enthousiaste vrijwilligers die actief meewerken en we verwachten dat dat er steeds meer zullen worden.'

Groen-blaauwe bufferzone

Stijgoord ligt dicht tegen een woonwijk aan, aan de overzijde van de Berkel, en vormt een groene buffer tussen de industriële activiteiten op de Goorseweg – zoals de grote fabriek van Friesland Campina - en de woonwijk. Samen met de Berkel is Stijgoord een cruciaal onderdeel van de leefomgeving van een groot aantal Lochemers. De ligging geeft de locatie een opmerkelijk karakter, binnen 360 graden is er uitzicht op industrie, natuur, water en wonen, een palet dat vreedzaam naast elkaar bestaat. 'We kunnen elkaar juist versterken,' vertelt Alfred, 'ook bedrijven ondersteunen ons en willen investeren in leefbaarheid en biodiversiteit, al ging het eerst schoorvoetend. Het is een proces dat zich ontwikkelt, in alle opzichten, het heeft tijd nodig.'

Doen en ervaren

Het beheer gaat inmiddels het derde jaar in en er is al veel gebeurd. Er zijn elf nieuwe fruitbomen gepoot en tien lindes. Alfred: 'Het is een kwestie van doen en ervaren. Wat betreft de educatie hebben we een fruitbomensnoei-cursus gegeven waar wel 60 mensen aan meegedaan hebben, een groot succes. Soms zijn er ook minder geslaagde activiteiten waar we al doende van leren,' zegt hij met een lach. Johan vult aan: 'Ons beheer omvat twee typen: drie keer maaien/hooien en periodeok begrazen, elk op circa 40% van het oppervlakte. Door de drie droge zomers op rij, hadden onze twee ossen in de graasweide niet voldoende gras en gingen ze het buiten hun gebied zoeken. Ze zijn wel 7 keer via de Berkel uitgebroken. Daarna hebben we de 'zwakke plekken' gedicht en het met twee pinken geprobeerd en dat ging prima!'

Samenwerking rondom stapstenen

We lopen via de natuurstapsteen Stijgoord naar de waterkant, waar een schiereilandje in de Berkel ligt. Alfred legt uit: 'Kijk, het water stroomt hier langzaam. Meer dynamiek in de Berkel zou mooi zijn. Dan zoekt het water zijn eigen weg en dat is vaak ook de beste weg. De natuur regelt zichzelf prima. De nieuwe stapsteen aan de Berkel die hier in de buurt gepland staat, zou dat kunnen realiseren.' Johan toont vol enthousiasme een tekening, met de visie van de Marke op hoe zij de ontwikkeling rond de stapstenen voor

zich zien. 'Wij hebben al een mooi plan klaarliggen. Door de stapstenen en Stijgoord te verbinden, krijg je straks een mooie groene zone aan de rand van het stedelijk gebied langs de Berkel.' Karel Hesselink licht het betreffende waterschapsproject – vijf stapstenen in de Berkel, tussen Lochem en stuw Velhorst – toe. 'Het komende jaar zullen we de gedachten, ambities en doelen scherper krijgen vanuit de waterschapsvisie op de Berkel, de gemeentelijke woningbouwbelangen en het natuurperspectief vanuit Marke Lochem. We zullen zo met de drie partijen het plaatje gaan leggen, dit jaar besteden we aan gezamenlijke ideevorming.' Johan voegt toe: 'Als je ons laat dromen, wordt het nog mooier.' Alleen met actieve inzet van bewoners / vrijwilligers kunnen we veel meerwaarde realiseren. Dat is de strategie van Marke Lochem.'

[Terug naar de nieuwsbrief \(https://content.mailplus.nl/m19/links/wrij/txt289405/TyBbZuzuN4zyMJz\)](https://content.mailplus.nl/m19/links/wrij/txt289405/TyBbZuzuN4zyMJz)